

BRINGHOUD, S.H.

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Mercurii quintâ mensis Januarii, anno Domini M. DCC. LII.

M. THOMA-RENATO GASNIER, Doctore Medico, Præside.

Utrum in Febribus malignis, cutis intacta vesicantibus applicitis, signum lethale?

I.

ORBUS, quo nullus truculentior, maligna febris; ex fallaci symptomatum, quibus ut plurimùm incedit, congerie hanc sibi vindicasse nomen aliis placuit, (*a*) illud idem alios ex illorum anomalia repetere juvat. Quemadmodùm nulla, ut ritè dignoscatur, medentis animum magis torquet & excruciat; sic nulla frequentiùs remediorum vim eludit: interim cognitum & perspectum habere illius genium Medici sapientis est proprium, reique summa; ut enim sua cuique ætati, temperamento, sexui peculiaris competit medela, sic & potiori jure sua morbi genio; qui igitur Medicorum

(*a*) Sydenh. tom. 1. De febre pestil. annorum 1665 & 66.

A

gentis humanæ saluti suæque famæ propiùs consulere gestierit, morbum ad amussim à morbo discernere studeat impensiori curâ, *Medicum enim ad sanandum sufficere* inquit Hippocrates, (*b*) *si ad cognoscendum sufficerit*; sic & eleganter suo more Celsus, *morbi notitia in remediorum cognitionem deducit amplissimam.* Fatendum tamen est in assignandâ morborum indole genuinâ ancipitem interdùm hærere etiam in praxi versatissimum; nec mirum; tantam enim inter se cognationem alunt morbi plures, tantaque symptomatum parilitate procedunt, ut specialem suam indolem ac differentiam à Medico vel sagacissimo vix ac ne vix quidem extricari & dignosci sinant. Duos morbos re ipsâ diversos idem prorsùs indutâ larvâ genium mentiri, quid vulgatius? Nonne uterus prole expansus hydropem ascitem quandoque mentitur, ascites imprægnationem, cardialgia inflammationem ventriculi, asthma flatulentum catharrum suffocativum, syncope apoplexiam, variolæ petechias, purpura variolas, nephritis simplex nephritidem ex calculo, scorbutus & scrophulæ luem veneream & vice versâ &c. in oggerendo tamen hoc vel illo medicamento, quàm turpiter deceptus mendaci specie veri Medicus allucinaretur? Longè enim alia via est ineunda in hydrope, alia in impraegnatione; alia in cardialgia, quàm in ventriculi inflammatione. Ut ut sit, quæ verè maligna, meliùs descripta, quàm definita patebit. Ineuntem declarant virium ferè totalis collapsus, arteriarum pulsus naturali vix absimilis, febrilis horror in die pluries ingruens, vultûs insolitus rubor, oculorum scintillatio, oris calor & siccitas, spiritus accisus interdùm & citus, altus interdùm & anhelus, alvus stricta, dura, molesta, tota cutis ardens & arida; quæ quidem singula, ubi pervenerunt ad ἀκμὴν, comitantur torpor, delirium modò fugax, modò fixum, tendonum subsultus, convulsivi faciei musculorum motus, sternutatio, narium stillicidium, dyspnæa, serosum alvi profluvium, urinæ crudæ, pulsus parvus, inæqualis, renitens, explorantes digitos fugiens, lypothimiæ; quos tandem fluctus horrendo afflatu plerùmque mors componere satagit; hanc certò eventuram, ubi primùm perspirationem penitùs compressam, cutimque paralysi detentam noveris, tibi præsagire fas est.

(*b*) Hipp. lib. de arte c. 20.

II.

INTER tot alias microcosmi excretiones insensilis illa, quæ per spiracula cutis fit, deprehenditur uberior; quemadmodùm nulla, dùm ritè peragitur, ad sanitatem est præstantior, sic nulla majorem corpori, ubi malè succedit, intentat perniciem. Qualiscumque sit perspiranda illa materies, in eâ uberrima latitant morborum ferè omnium germina; præ cæteris igitur, qui ægrorum curam suscipiunt, ab illâ represâ caveant: quantos in corpore aliundè sano cieat tumultus, quantas edat strages vel compressa tantillùm, ne Medicinæ quidem limina calcantem fugit; undenàm enim sæpiùs, nisi à cohibitâ perspiratione, repetenda est tanta morborum, tùm acutorum, tùm chronicorum series; nonne frequenter illius excretionis impeditæ, sufflaminatæ, repressæ fœcunda proles tussis, corysa, febres catharrales, angina, pleuritis, peripneumonia, orthopnæa, asthma, dolores colici, diarrhæa, dysenteria, hydrops, dolores ῥευματώδεες, scorbutus, arthritis, renum & vesicæ calculus & alia longè plura; sic æmulantem, dùm reprimitur, veneni vires, venenum ipsum eam meritò diceres; quid igitur, si penitùs comprimatur, metuendum? Ipsius origo, sanguinis alveus; hinc quò blanda magis indole gaudet sanguis, eò minorem, segnioremque repressa sanitati labem inurit; at coinquinato priùs, unde scaturit, fonte, collapsisque pro parte vasorum & cordis viribus, adeò truculenter hinc & indè bacchatur, ut brevì immmineat mortis periculum; (ne tamen malignam febrim in perspirationis defectu sinceram haurire causam videamur innuere, hanc sibi proprium vindicare genium ultrò fatemur.) De morte certò futurâ prognosim firmat paralysi detenta cutis; sufflaminatam enim ex integro perspirationem indubitanter comprobat, nec minùs vitalium nervorum stuporem præmonstrat arte quâvis indomitum; cum cerebello enim, cum corde & pulmonibus apprimè consentit nervorum ope cutis; ergò dùm languidâ paralysi torpent nervi cutanei, saltem fatiscere proni sunt & vitales; ac proindè mors brevi futura.

I I I.

QUOCUMQUE se vertat Medicus, dùm furens ſævit illa febris, res aleæ plena, plena periculi: *præceps enim occaſio, experimentum periculoſum* (*a*); totis igitur contendat nervis & viribus, ut naturam erigat labantem, deviamque reducat; vaſa depleat opportunè; illa ſecanda jubeat, quæ de morbo quidpiam certò detrahant; revellat nimirùm appoſitè & conſultè derivet; moveat quæ movenda videbuntur, nec niſi coɛta aggrediatur; rigidiora laxet, diluat ſpiſſiora, viſcida torqueat, incidat & attenuet; tumultuoſa componat, ſtimulet lentiora; ſi quid fortè alicubì firmiùs hæreat, totam, ſed cautè, machinam concutiat; ſtudeat ſedulus, ut in toto potiſſimùm abdomine liberrimè fluant humores; tutiùs enim inde, quæ vitam propiùs fovent, *organa* levantur; nullum ingerat medicamen, niſi ejus indolem atque vires uſu jam longo expertus noverit; videat præ cæteris ne, ſtante ſolidorum erethiſmo, mochlica vel cathartica inconſultè propinet; ne promiſcuè permixta refrigerantibus calefacientia, ſtimulantia temperantibus exhibeat, niſi ægrotantem atque ſamam unà corruere maluerit; ſternat prudens mille vias, quibus materia morbum faciens foràs amandari queat; illud interim altâ mente ſedeat, irritis aut parùm juvantibus generalioribus remediis, morbum non ſemel declinaſſe admotis corpori veſicantibus; quæ quidem ſi nullam cuti vim intulerint, hanc paralyticam, & ſufflaminatam perſpirationem pronuntiare promptum eſt.

(*a*) Hipp. Aph. 1.

I V.

INTER uſitata magis apud nos epiſpaſtica, palmam cæteris facilè præripiunt cantharides. Muſcæ ſunt craſſitiei mediocris, oblongæ, coloris cœrulei, viridi-que ſplendentis aurati, odoris putidiſſimi; duplex earum diſtinguitur ſpecies, craſſiores aliæ, aliæ graciliores; illæ ex foro medico tanquam longè minùs efficaces eliminantur; hæ tantùm in uſum veniunt: ſiccæ, recentes & integræ ſunt eligendæ, ſecùs virtute ſpoliantur; plurimo ſale turgent acerrimo, volatili & cauſtico, oleo, phlegmate, & terrâ paucioribus irretito; pulveratæ & in paſtam cum fermento panis redactæ, palmarium veſicans; cuti adhucdùm vegetæ ſi admoveantur, in motum aguntur & agunt, brevique ad interiora ſuum protendunt imperium; primò quidem ſalinis quibus inſtruuntur aculeis, tenerrimos cuticulæ cum cute ſubjectâ nexus divellunt, dilaniant & ſolvunt; hinc ſeroſus latex paulatim effuſus colligitur, & cum epidermide veſicularum ad inſtar attollitur; concutitur indè nervorum univerſum genus, & alacris erigitur vaſorum oſcillatio: necnon acerrimæ & ſubtiles cantharidum particulæ aperta vaſcula ſubeunt & permeant; hinc lege circuli in abſtruſiſſimos abripiuntur receſſus, in *morbificam* intùs latitantem materiam impingunt & irruunt, ac tandem (modò tempeſtivè fuerint admotæ) eam ut hoſtilem ſubactam, quà data porta, foràs protrudunt; hinc frequentior earum uſus in introceſsâ podagrâ, apoplexiâ, lethargo, affectibus comatoſis & febribus malignis, ubi potiſſimùm vires nimiùm depreſſæ fatiſcere pronæ ſunt: verùm quò majori præſtat energiâ remedium quodvis, eò prudentiorem in ſuâ diſpenſatione manum ſibi vult; varium enim effectum, haud ſecùs ac præſtantiſſima remedia, pro variâ ægrotantis conditione ſortiuntur cantharides; certam in unâ ſalutem ſecum traducunt, dum in alterâ lethum.

Sicut in omnibus herculeis remediis, ita maximè in applicandis cantharidibus ratio temporis habenda eſt exquiſita; *in omnibus morbis* inquit Hippocrates, (*a*) *præcipuè in acutis, potiſſimùmque in quibus vehementia febris ſubeſt, tempus adhibendi medicinam maximam habere facultatem.* Quot & quanta exurgant mala applicatis veſicantibus in febribus acutis & inflammatoriis, dum vigiliæ premunt aſſiduæ, adſunt deliria vel imminent, corporis jactatio & præcordiorum urget anxietas, multò magis ſi accedunt tendinum ſubſultus, teſtis eſt Baglivus; (*b*) delirantibus, ait, cum febre acutâ, linguâ aridâ & indiciis magnæ viſcerum inflammationis, ſi applicentur veſicantia, omnia in pejus ruunt & magnâ ex parte moriuntur convulſi; verùm quàm eximiam promereantur laudem, ubi pulſus exiles micant &

(*a*) Hipp. lib. IV. de ratione victûs in acutis.

(*b*) Baglivus p. 68.

debiles, vires languent & collabuntur, perpetua urget ad somnum proclivitas, quotidiana testis est experientia. Quantumvis acerrimam vim & erodentem recondant cantharides, frustrà tamen illis admotis, cute paralysi detentâ, speratur aliqualis effectus; quidquid enim ipsis in corpus virtutis inest, illud totum à nervis acceptum est referendum; hinc ubi otiantur nervi, otiantur & cantharides; haud absimili de ratione mochlica in insultu apoplectico ingesta minimè stomachum movent, quando nimirùm nervi hinc & indè intra illius substantiam dispersi feriantut atque silent; ut igitur præstantissimo polleant effectu cantharides, nec citiùs, nec seriùs quàm par est admovendæ.

V.

PARALYTICAM esse cutim, quæ vesicantibus applicatis intacta relinquitur, jamjàm subodorari non est inconsultum; quæ quidem ut inconcussa stet jam inchoata fides, argumenta in promptu est congerere. (a) *Cuticulæ substernuntur papillæ molles, pulposæ, medullosæ, nerveæ, ex nervis subcutaneis duris, exutâ exteriori membranâ emollitis ortæ, hinc admodùm sensiles factæ:* præstereà cutim esse, dum viget, inhalantem & exhalantem satis apertè demonstrant hinc alvus soluta ex litu unguenti de arthanita, illinc ipsamet perspiratio; dum igitur cuti apponitur palmarium vesicans, oscula inhalantia subire nituntur, & subeunt volatiliores & acerrimæ illius particulæ, quarum aliæ in alveum sanguinis rectà deferuntur; aliæ verò papillis nerveis ad latera circumpositis occurrentes illas acriter pungunt, vellicant & convellunt; quis igitur Medicorum sibi potest fingere substantiam nerveam ab omni involucro denudatam, ac proinde maximè sensilem, absque molestiâ posse, dummodò vigeat, adeò acerbè concuti & stimulari, ergò cutis est paralytica, quam non movent cantharides superextensæ; perspirationem ex toto sufflaminari, si nullam cuti vim intulerint, non minùs est compertum; omnes enim omninò functiones in corpore nervis agentibus exercentur & perficiuntur; porrò perspiratio illa est præstantissima cutis functio quâ sanguis per totum corporis habitum repurgatur, quæ quidem, ut ritè peragatur, ordinatum magis, ut potè cæteris præstantior, spirituum animalium per nervos affluxum supponit; ergò quoties eorum præsentiâ non recreatur cutis, toties penitùs compressa judicanda est perspiratio ac proindè concludere pronum est.

(a) Boerh. Inst. Medic.

Ergò in febribus malignis, cutis intacta vesicantibus applicitis, signum lethale.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ambrosius Hosty, Legationis Anglicæ Medicus ordinarius.	*M. Anna-Claudius Dorigny.*	*M. Michael-Josephus Majault*
M. Joannes Mac-Mahon, Regii Nosocomii Colmariensis Medicus ordinarius.	*M. Carolus-Augustinus Vandermonde.*	*M. Antonius Ferrein, Professor Regius, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius, & in Horto Regio Anatomes & Chirurgiæ Professor.*
M. Franciscus Thiery.	*M. Ludovicus-Joannes-Baptista Cosnier.*	*M. Bartholomæus Murry.*

Proponebat Parisiis SIMON-ANTONIUS BRINGAUD, Pontæsianus, Rothomagensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1752, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1752.

